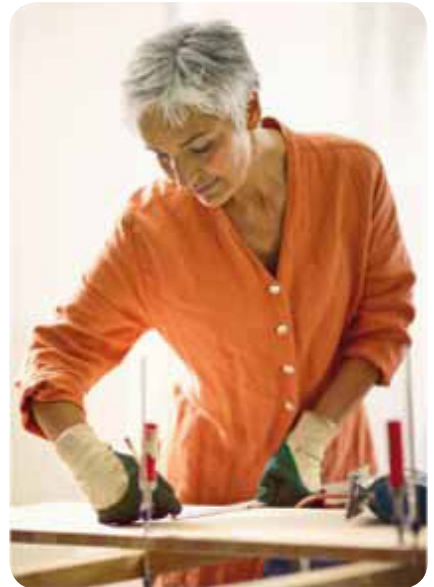

Småföretagsbarometern

Sveriges äldsta och största undersökning
av småföretagarnas uppfattningar och
förväntningar om konjunkturen

Våren 2010

VÄSTERBOTTENS LÄN

Swedbank och sparbankerna i samarbete med Företagarna

företagarna®

Swedbank
och Sparbankerna

Småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om den närmaste framtiden. Underlaget för småföretagsbarometern utgörs av intervjuer med småföretag med minst en anställd och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas egen uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i redovisade index för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturindikator inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Denna gång omfattar undersökningen 4325 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren med fördel kan delas upp på länsnivå. Vi kan således mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos rikets småföretag i samtliga län. De läsare som är intresserade av undersökningsmetodik och powerpoint-bilder kan hämta hem materialet från Swedbanks eller Företagarnas hemsida.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Swedbank och Företagarna. Jörgen Kennemar (Swedbank), Lars Jagrén, John Eriksson och Lotta Norberg (Företagarna) är författare till denna publicering. Vid genomförandet av intervjuerna har SIFO Research International medverkat.

Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små företagens stora betydelse för den svenska ekonomin.

Swedbank och Sparbankerna

Företagarna

Så beräknas konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **netttotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar minus procentandelen negativa svar benämns netttotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion.

Sedan adderas netttotalen för *sysselsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa netttotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Innehåll

Småföretagsbarometern	1
Västerbottens näringslivsstruktur	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Västerbottens län	3
Småföretagsbarometern – Västerbottens län.....	4
1. Sysselsättning	4
2. Orderingång.....	5
3. Omsättning.....	6
Konjunkturindikatorn	7
4. Lönsamhet.....	8
5. Kapacitetsutnyttjande	9
Konjunkturrisiker.....	9
67 procent ser goda expansionsutsikter	10
Hinder för expansion.....	11
Småföretagskonjunkturen – län för län.....	12
Prognos och utfall genom åren	14

Västerbottens näringslivsstruktur

99,3 procent av länets företag är små och de sysselsätter tillsammans 65 procent av länets totala antal privata sysselsatta.

Västerbottens län	Företag	Arbetsställen	Sysselsatta
Privata företag	16 670	17 615	67 856
<i>varav småföretag (0-49 anst)</i>	<i>16 560</i>	<i>17 435</i>	<i>44 178</i>
Jordbruk	14 145	14 154	15 104
Offentlig verksamhet	116	387	49 176
Total	30 931	32 156	132 136

Källa: SCB, Centrala företags- och arbetsställeregistret 2009.

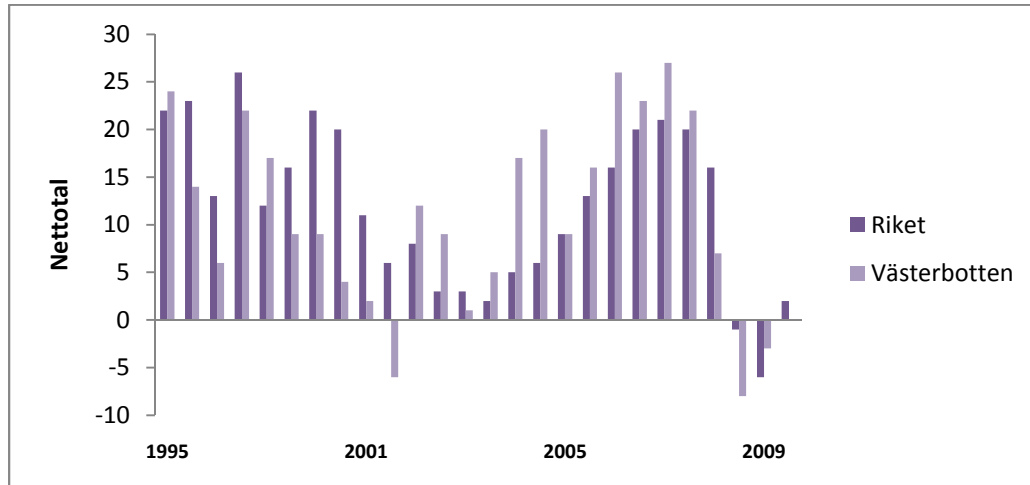
Sammanfattning av konjunkturläget i Västerbottens län

- **Småföretagskonjunkturen** i Västerbotten har försvagats något sedan höstens mätning. Länet uppvisar en av de lägsta noteringarna i landet. Botten tros dock vara nådd och om ett år spår småföretagen att konjunkturen definitivt åter vänt uppåt.
- **Sysselsättningstillväxten** är fortsatt svag och indikerar nolltillväxt. Sysselsättningstillväxten väntas dock övergå till en mer normal ökningstakt under det kommande året.
- **Orderingången** växer med samma takt som i höstens mätning. Sammantaget ligger ordertillväxten en bit under rikets snitt. En förbättring väntas under det kommande året.
- **Omsättningstillväxten** är i jämförelse med riket svag. Nettotalet stannar på +4 i jämförelse med rikets +9. Det är framför allt industrin brottas med svagare omsättning. En förbättring väntas under det kommande året.
- **Tillväxten av lönsamheten** är svagast i hela riket. Nettotalet stannar på -21 jämför med -1 för riket som helhet. Både industri- och tjänsteföretag väntar sig en uppgång under det kommande året.
- **Kapacitetsutnyttjandet** har sjunkit drastiskt sedan höstmätningen, främst på grund av länets industrisektor. Endast 35 procent av länets industriföretag uppger att de jobbar för fullt, vilket kan jämföras med 64 procent under höstens mätning.
- 67 procent av Västerbottens småföretag uppger att det finns goda **expansionsutsikter** på sikt, något lägre andel än för riket som helhet.
- Det främsta **tillväxthindret** hos småföretagen uppges vara bristen på lämplig arbetskraft.

Småföretagsbarometern – Västerbottens län

1. Sysselsättning

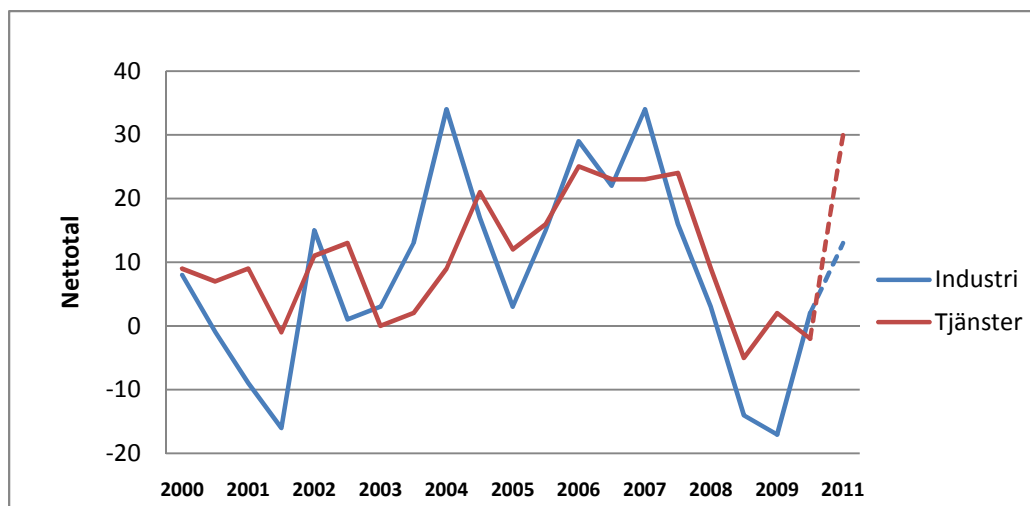
Västerbottens småföretag redovisar en nolltillväxt av sysselsättningen under de senaste tolv månaderna. 15 procent av småföretagen uppger en krympande arbetsstyrka och en lika stor andel uppger en ökande.

Västerbottens industrisektor har ökat sysselsättningen, om än i en relativt svag takt. Industrisektorns netttotal stiger från -17 till +2. Motsvarande förändring för tjänsteföretagen är en svag nedgång från +2 till -2.

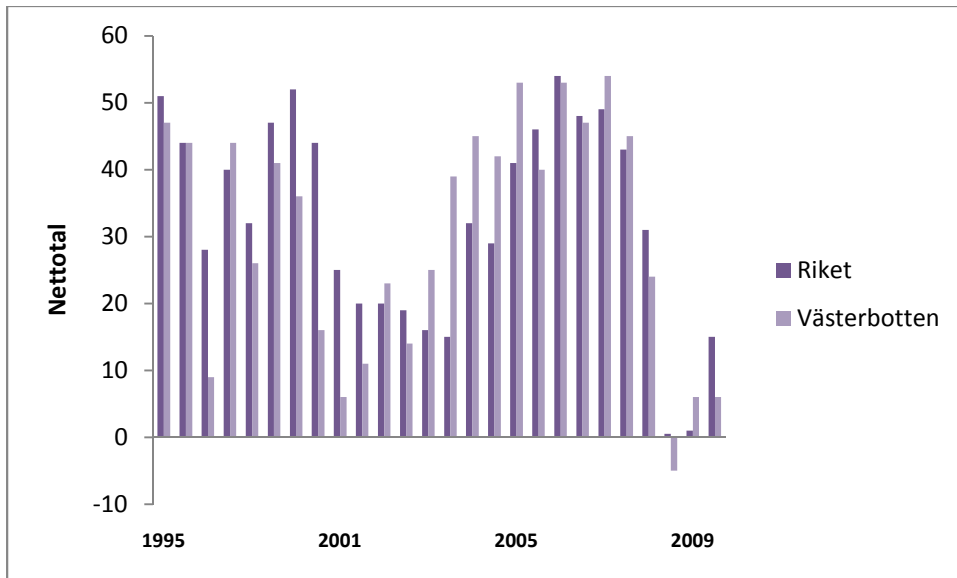
Botten anses vara nådd när det gäller sysselsättningen och en markant uppgång väntas inom den kommande tolv månadersperioden, främst inom tjänstenäringen där nettotalet spås landa på +30 (prognosen visas av den prickade linjen i diagrammet nedan).

48 procent av de företag som planerar att öka sysselsättningen tänker göra detta huvudsakligen genom heltidsanställningar. Denna andel är lika fördelad mellan industri- och tjänstesektorn (48 resp. 48 procent).

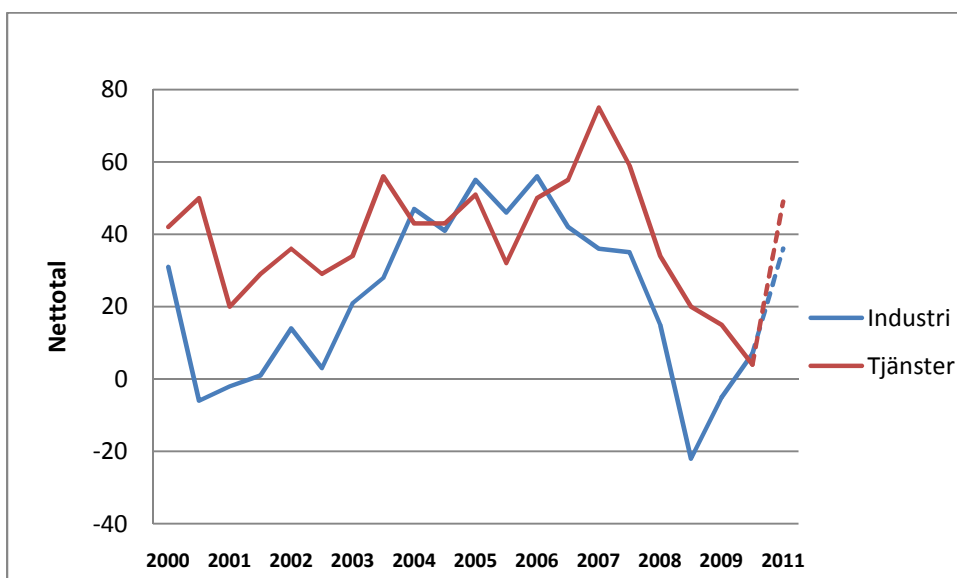
2. Ordergång

Ordergången för länets småföretag är fortsatt mycket svag i vårens undersökning och landar på samma tillväxt som höstens mätning. 26 procent uppger en ökande ordergång, medan 20 procent uppger en vikande. Länet har således inte hängt med den generella ökningen i riket som helhet där nettotalet ökar från 1 till 15.

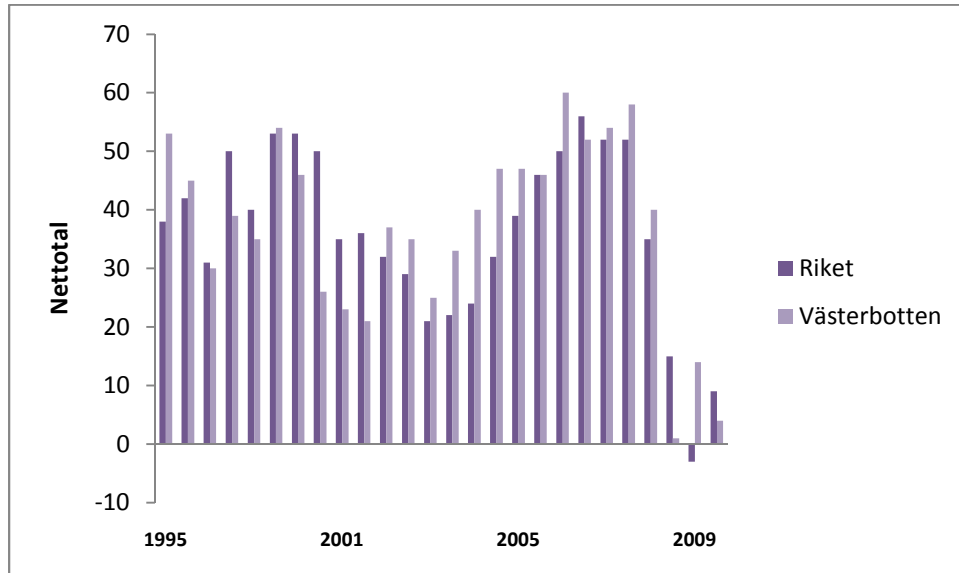
Ordergången fortsätter att försvagas för länets tjänstesektor. Endast 23 procent av tjänsteföretagen i regionen uppger en ökad orderstock. Motsvarande andel i höstas var 42 procent. Tjänstesektorns nedväxling uppvägs till en del av industrins uppväxling.

Under den kommande tolv månadersperioden tror framförallt tjänstenäringen på en förbättrad orderstock. Inom tjänstesektorn spås nettotalet stiga från 4 till 49. Dock ligger förväntningarna i båda sektorerna lägre än i riket som helhet.

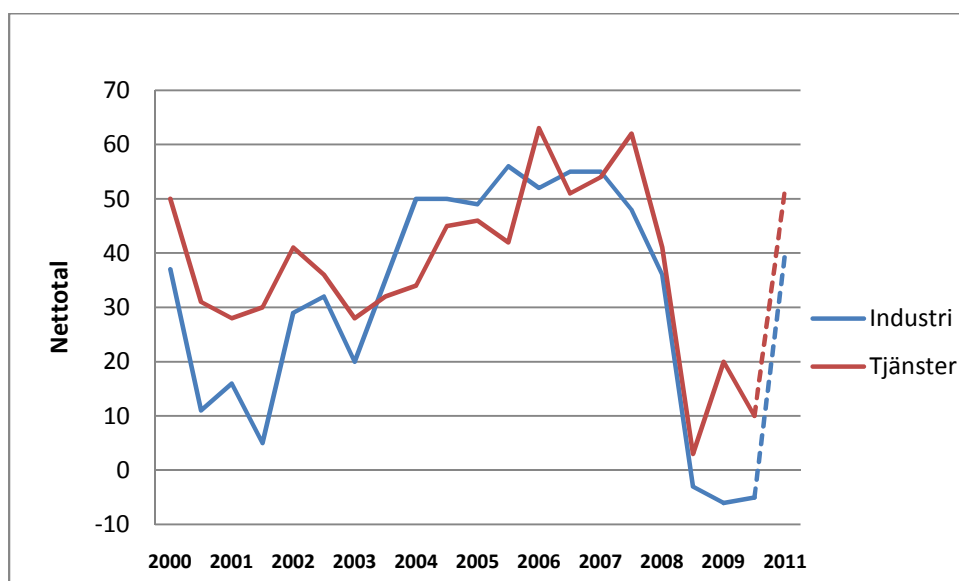
3. Omsättning

Från att i höstas redovisat ett netttotal på +14, vilket då var högre än riksgenomsnittet, har nu nettoomsättningen sjunkit tillbaka något och lagt sig under det nuvarande riksgenomsnittet.

På sektornivå råder fortfarande relativt stor skillnad. Västerbottens industri redovisar en fortsatt negativ tillväxt där nettotalet stannar på -5. Motsvarande notering för tjänstesektorn är +10.

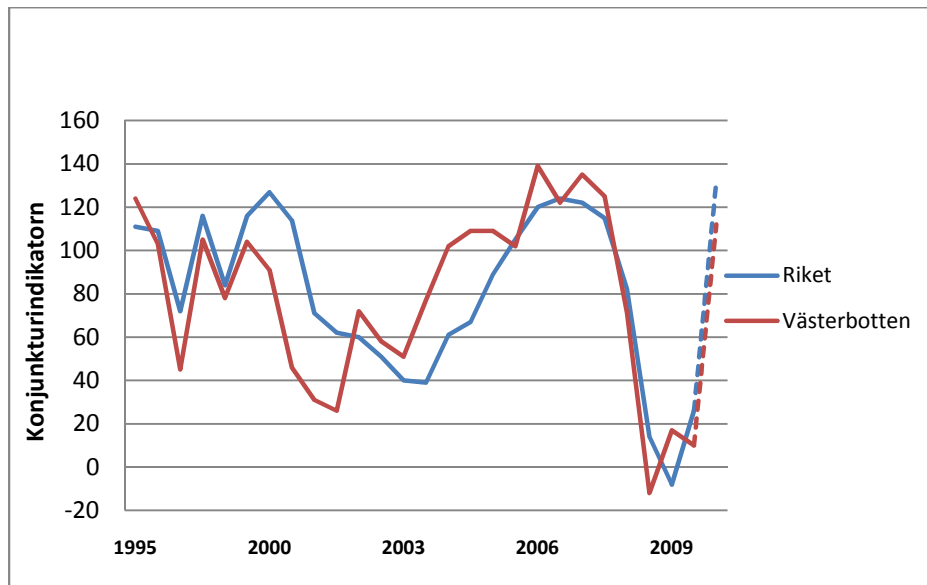
Inför det kommande året spås en kraftigt förbättrad omsättningstillväxt. Sammantaget väntas nettotalet för omsättningen stiga till +48. Största delen av uppgången tros komma från tjänstenäringen. 58 procent av tjänsteföretagen spår en högre omsättning under det kommande året.

Konjunkturindikatorn

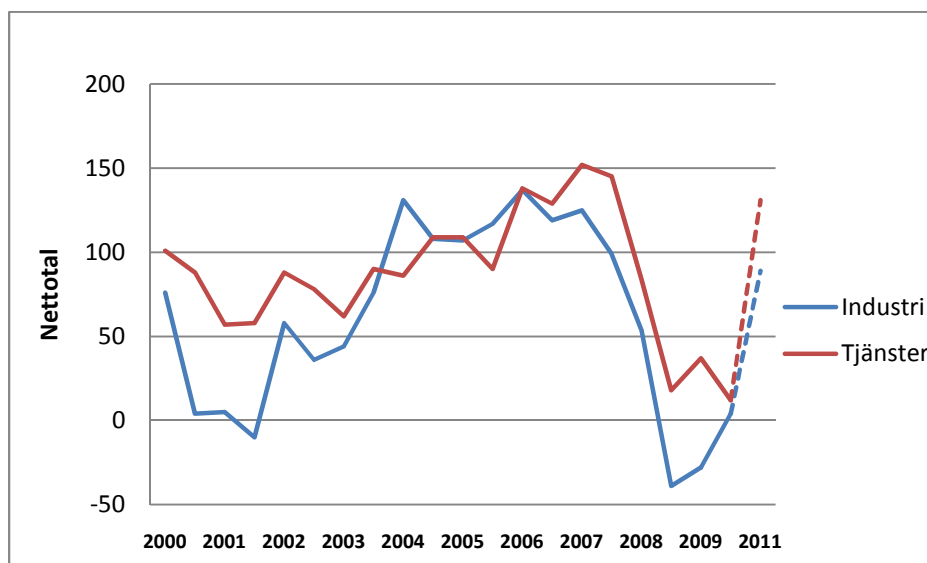
Sammantaget kan det konstateras att konjunkturen för småföretagen dramatiskt försämrats under 2008-2009. Från att år 2007 ha nått ett värde på cirka 140 ligger nu Västerbottens konjunkturindikator på 10, vilket är en tillbakagång från förra mätningens uppgång. Riket som helhet uppvisar nu en starkare småföretagskonjunktur än Västerbotten.

Botten är med stor sannolikhet passerad och en relativt kraftig återhämtning spås under det kommande året. Konjunkturindikatorn tros öka från 10 till 112.

Industrin och tjänstenäringen i länet upplever liknande konjunktur. Industriindikatorn har åter vänt uppåt och indikerar återigen en positiv tillväxt efter två mätningar i följd med negativ tillväxt.

Båda sektorerna spår att konjunkturen har bottnat och att en snabb återhämtning väntas under det kommande året. Den svaga lönsamheten i sektorerna kan dock göra återhämtningen mer utdragen än vad som förväntas.

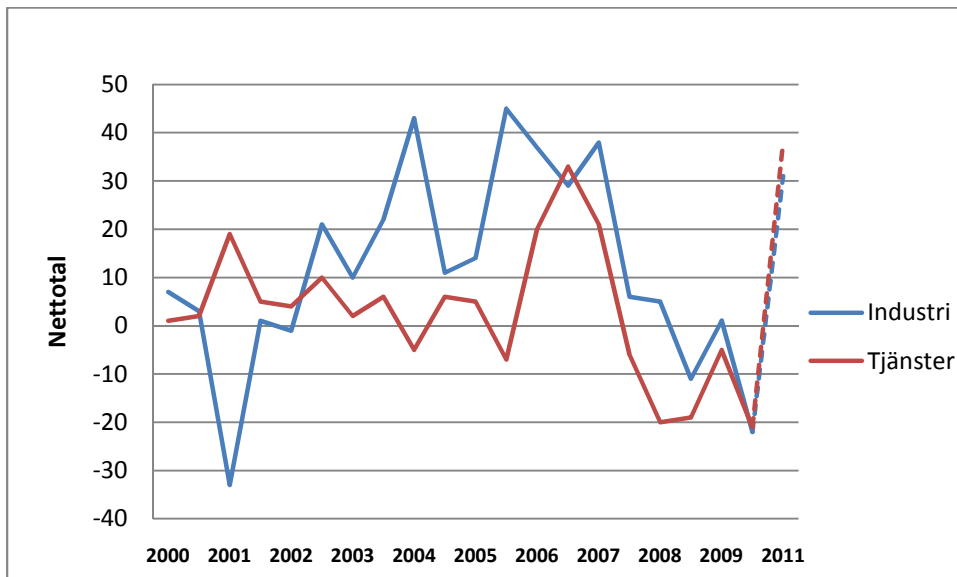

4. Lönsamhet

Lönsamheten dikterar till stor del företagens möjligheter till att växa genom investeringar och/eller nyanställningar. Detta gör det intressant att även följa denna variabel. Efter lönsamhetstoppen som nåddes kring år 2006 har den snabbt blivit svagare och är fortfarande negativ. Såväl industri- som tjänstesektorn upplever historiskt svaga lönsamhetsnivåer. Nettotalet för länet landar på hela -21.

Vad gäller nivån på lönsamheten uppger 36 procent av företagen att den är lägre eller avsevärt lägre än normalt, medan bara 7 uppger högre lönsamhet än normalt. Genomsnittet i Västerbotten pekar på att lönsamheten generellt är avsevärt lägre än riksgenomsnittet.

Lönsamheten förväntas öka kraftigt under den kommande tolv månadersperioden. Uppgången väntas komma från både tjänste- och industrisektorn. Sammantaget spås nettotalet för lönsamheten stiga från -21 till +35, vilket dock är lägre än riket i genomsnitt där nettotalet väntas stiga från -1 till +45.

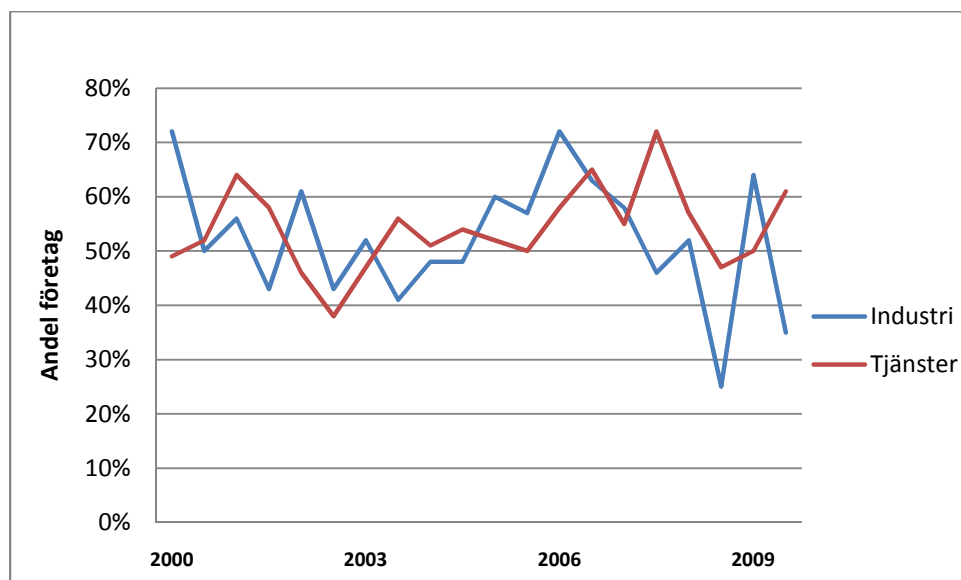

Företagens prisförväntningar

Den relativt svaga småföretagskonjunkturen i länet ger konsekvenser för företagens planer på prishöjningar. Endast 33 procent av länets småföretag uppger att de kommer höja sina försäljningspriser under det kommande året jämfört med 36 procent i höstas.

5. Kapacitetsutnyttjande

Efter att industrin ökade utnyttjandet av maskiner och personal i höstens mätning ser vi återigen ett stort tapp inom sektorn. Endast 35 procent av tillverkningsindustrin uppger att de arbetar för fullt. Det låga kapacitetsutnyttjandet riskerar en långsammare återhämtning av sysselsättningstillväxten än vad industriföretagen förväntar sig under det kommande året. Tjänstesektorn fortsätter dock visa på en ökning och 61 procent säger att de arbetar för full kapacitet.

Konjunkturrisiker

Trots att konjunkturen förbättrats avsevärt sedan botten under andra halvåret 2009, finns en betydande osäkerhet om företagens optimistiska bild kommer att förverkligas. Vi har pekat på en rad osäkerheter vad gäller lönsamhet, lågt kapacitetsutnyttjande och brist på lämplig arbetskraft. Den fara som småföretagen själva ser som störst är högre energipriser och råvarukostnader. Denna faktor anges av 44 procent av företagen i Västerbotten.

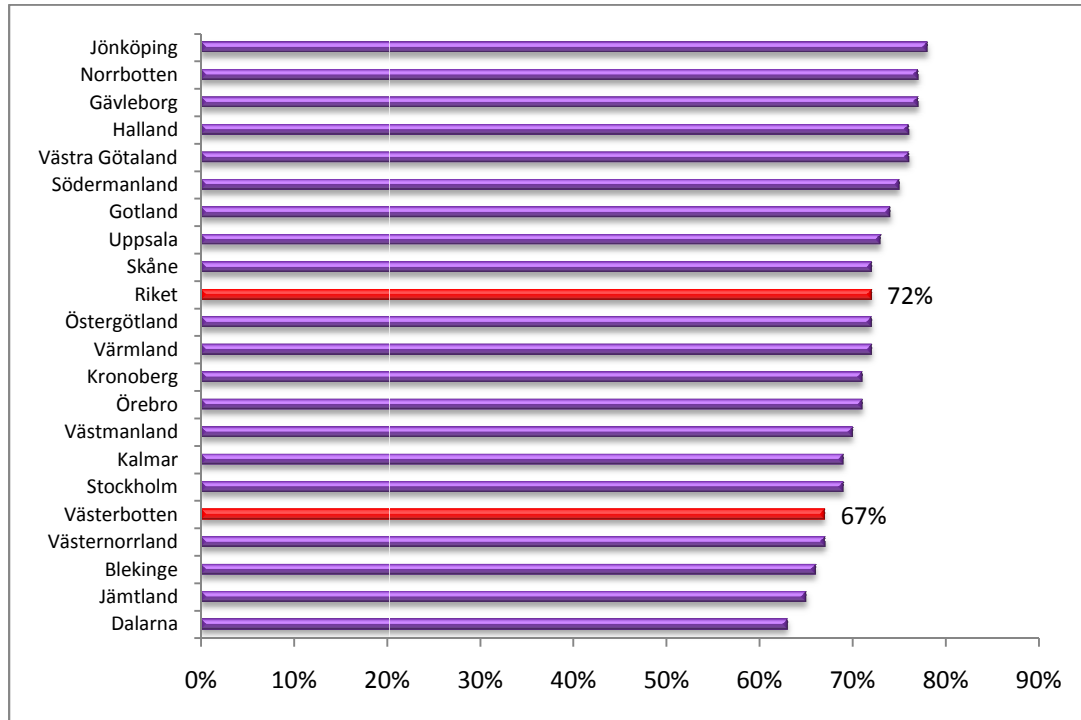
Den näst största konjunkturrisken uppges vara omvärldskonjunkturen som uppges av 34 procent av företagen – något större andel inom industrin.

Därefter följer risken för högre räntor som uppges av 21 procent.

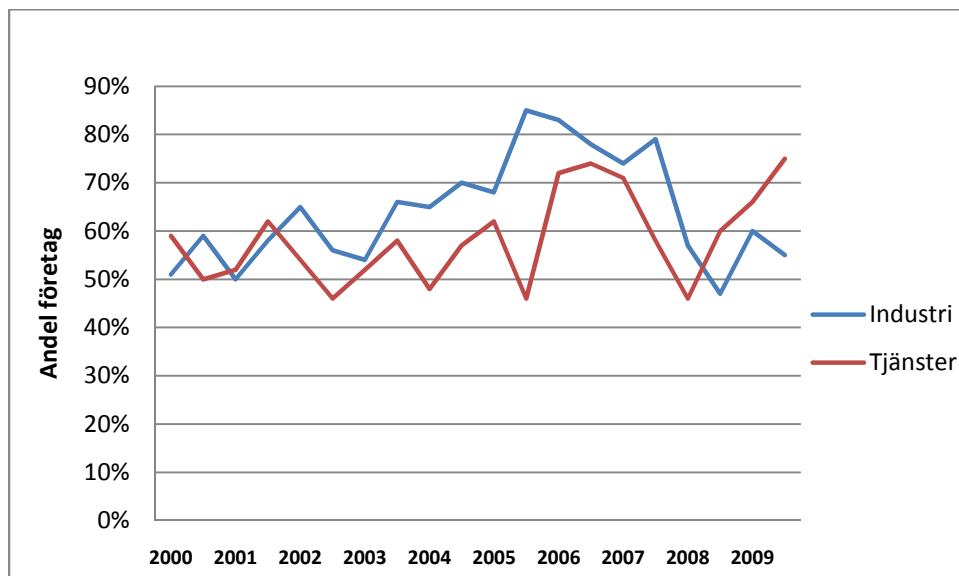
Högre råvaru- och energipriser, omvärldskonjunkturen samt högre räntor är de tre faktorer som uppfattas som de största konjunkturriskerna för företagen i Västerbotten.

67 procent ser goda expansionsutsikter

67 procent av länets företag att det finns goda utsikter att expandera på sikt, vilket är något fler än i höstens mätning. Men nivån är dock lägre än i riket som helhet.

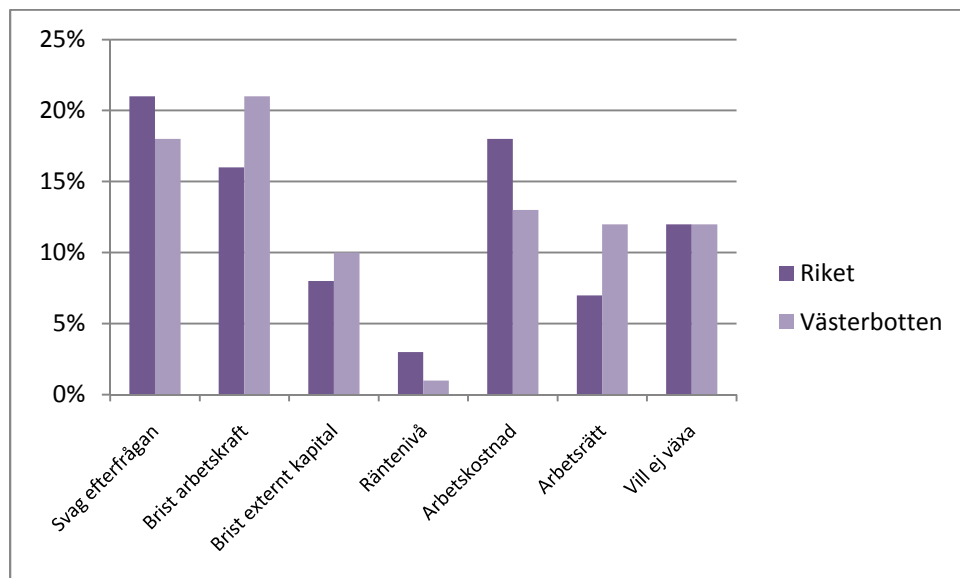

Expansionsutsikterna har stadigt försämrats efter konjunkturtoppen år 2006 då andelen expansionsoptimistiska industriföretag låg på 84 procent. Höstens mätning visade på en uppgång inom industrin, men den har återigen tappat mark. Det är fortsatt tjänstnäringen som ser expansionsutsikterna som goda, hela 75 procent, vilket är en toppnotering för länets sektor.

Hinder för expansion

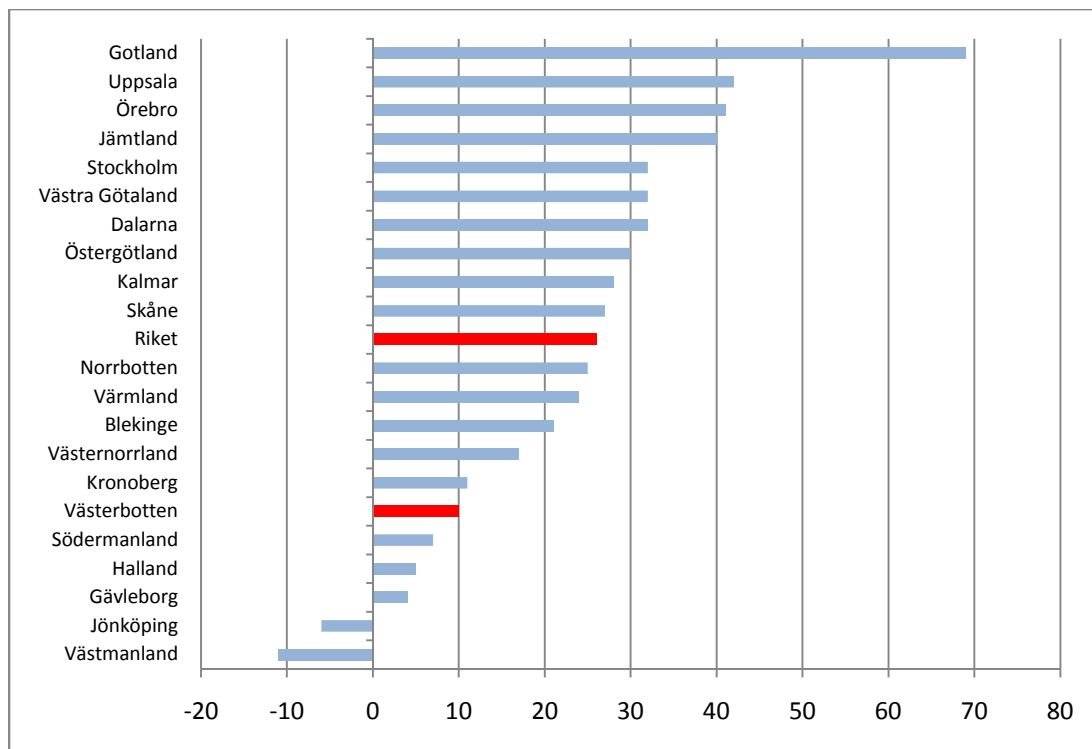
Det enskilt största tillväxthindret som Västerbottens småföretag upplever är bristen på arbetskraft. 21 procent av företagen uppger detta som främsta hinder. Sedan följer svag efterfrågan, vilket 18 procent uppger.

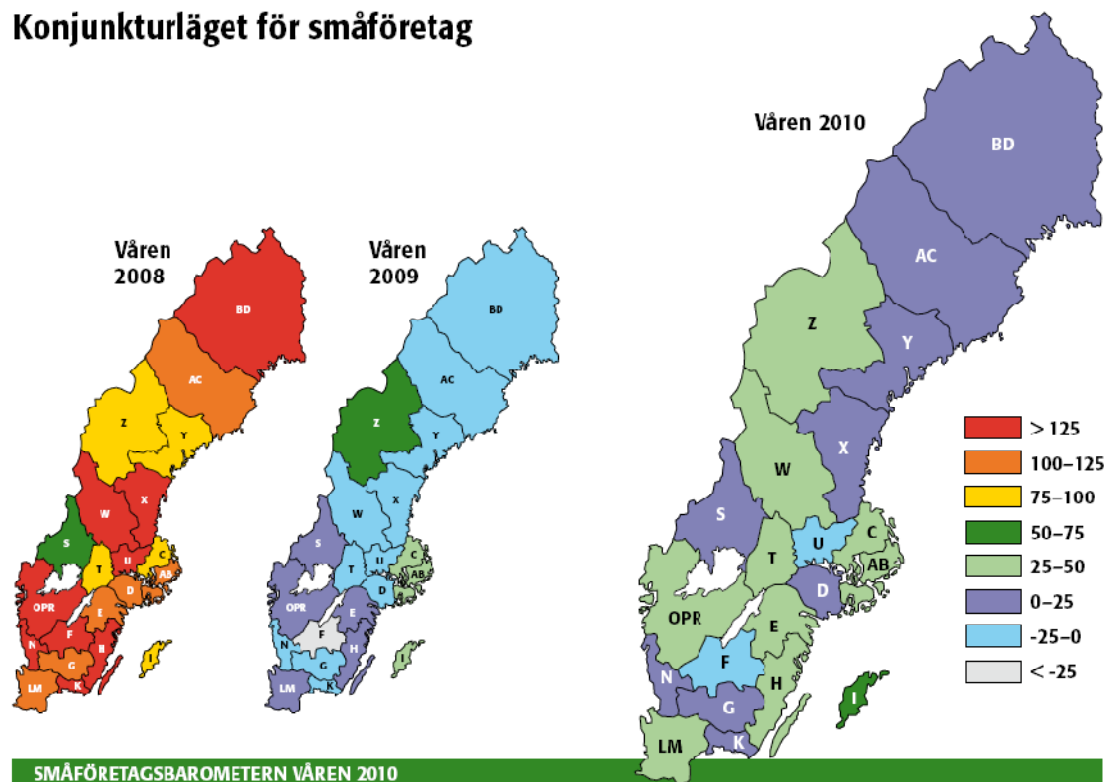
Småföretagskonjunkturen - län för län

Gotland upplever även i vårens mätning den starkaste småföretagskonjunkturen i landet, följt av Uppsala. Västmanland har den svagaste, men även för Jönköping är konjunkturindikatorn negativ. Alla län (utom Gotland som lågt extremt högt i förra mätningen) har förbättrats jämfört med höstens mätning. Totalt för riket har konjunkturindikatorn stigit från -8 till +26. Uppdelat på sektorer har industriindex stigit från -24 till +17, och tjänsteindex från +1 till +31. Det högsta konjunkturindex för industrisektorn redovisas för Örebro med 74, medan Gotland toppar tjänstesektorn med index 67.

Förväntningarna inför det kommande året är fortsatt ljusa och det samlade konjunkturindex väntas stiga till 132. Mest optimistiska är företagen i Västra Götaland, Norrbotten och Kronoberg.

Konjunkturläget för småföretag

Prognos och utfall genom åren

Småföretagsbarometern är i första hand en undersökning som tar temperaturen på småföretagens konjunkturläge. Men vi ställer även frågor om hur småföretagen tror att konjunkturen ser ut ett år in i framtiden. Till skillnad från andra prognosmakare kan småföretagen inte revidera prognoserna allteftersom ny information dyker upp. Trots denna nackdel är småföretagarna relativt skickliga på att förutsäga konjunkturen på ett års sikt (se diagrammet nedan).

Våren 2010 tror småföretagen definitivt att botten på lågkonjunkturen inföll hösten 2009, och passerat och att en ny tillväxtperiod nu inletts. På riksnivå spår småföretagen att konjunkturindikatorn uppmäts till 132 på ett års sikt, vilket historiskt sett varit en nivå som indikerat en stark högkonjunktur.

